

MEDIASMARTIES

een bron van inspiratie

MEDIASMARTIES WEGWIJZER

Slavernij

MEDIASMARTIES WEGWIJZER

Thema: Slavernij

De beste mediatips voor kinderen van 9-12 jaar.

Vanaf de 17e eeuw gingen Nederlanders met schepen naar landen in Afrika om handel te drijven in goederen, maar ook in mensen. De tot slaaf gemaakten krijgen geen loon en moeten werken op plantages, in mijnen en in huishoudens. Op 1 juli 1863 komt er officieel een eind aan deze slavernij en dat vieren we met Ketikoti.

In deze WegWijzer staan we stil bij twee eeuwen slavernij. We hebben verschillende geschikte verhalen voor kinderen van 9 - 12 jaar bij elkaar gezocht waarin het thema centraal staat. Duik samen in de verhalen en gebruik de tips om dit onderwerp onder de aandacht te brengen. Ga - aan de hand van verschillende verhalen - het gesprek met kinderen aan.

Alle media in deze WegWijzer zijn in principe vooral geschikt voor kinderen vanaf een jaar of negen á tien jaar. Maar let op! Kijk zelf welke media passen bij de kinderen met wie jij werkt. Welk medium kun je gebruiken? Welk verhaal is een goede aanleiding om een gesprek op gang te brengen met en tussen de leerlingen? Je hoeft natuurlijk niet alle media uit deze WegWijzer in te zetten. Kijk en kies zelf welke media je wilt gebruiken om samen te lezen, kijken, luisteren, spelen of doen.

Veel succes!

Aan de slag

Kies bewust

In deze WegWijzer hebben we de beste mediatips voor kinderen van 9-12 jaar op een rij gezet waarbij het thema *Slavernij* centraal staat. Zoals je kunt zien kun je nog alle kanten op. Het is aan jou om bewust media te kiezen die jouw werkwijze versterkt.

Kijk goed welke media aansluiten bij de vragen van de kinderen op jouw groep of in de klas en bedenk welke media je kunt gebruiken om het thema te introduceren of juist kunt gebruiken om informatie te verwerken of om te differentiëren. Je hoeft dus zeker niet alle media uit deze WegWijzer te gebruiken!

Bundel de krachten

Juist de combinatie tussen het lezen, kijken, luisteren, spelen en doen is krachtig. Kinderen komen zo op verschillende manieren in aanraking met (dezelfde) woorden en en begrippen. Daarnaast biedt het spelen en het doen ruimte om alle informatie uit de verhalen te verwerken. Maak daar gebruik van en denk van te voren na welke media je wilt inzetten en hoe.

Lees bijvoorbeeld het boek 'Op de rug van Bigi Kayman' (van Henna Goudzand Nahar), kijk op een ander moment naar het kindercollege van Rozet waar de schrijfster van dit boek te gast is. Luister naar de podcast van het NOS Jeugdjournaal over excuses voor het slavernijverleden en voer een gesprek met de kinderen over de gevolgen van slavernij. Kortom, combineer verschillende media met elkaar en gebruik het als opstapje voor een gesprek.

Maak een planning

Niet alle media zijn geschikt om in een grote groep te gebruiken. Denk na welke media je wilt inzetten. Met welk doel zet je de media in en met wie? Maak (voor jezelf) een grove planning. Of voeg het gebruik van media toe aan je bestaande planning. Het belangrijkste is dat iedereen aan bod komt en dat er ruimte is voor herhaling.

Pak je rol

Realiseer je dat jouw rol heel belangrijk is. Bedenk bij elk medium dat je inzet wat jij kunt doen om er meer uit te halen. Bekijk, lees en speel het van tevoren zodat je weet wat je kunt verwachten, welke vragen je kunt stellen en hoe je de kinderen aan de gang laat gaan met de verhalen. In deze WegWijzer helpen we je op weg met een paar tips, maar voel je vrij om daarin eigen keuzes te maken. Meer weten? Neem gerust contact op. We denken graag met je mee. Onze contactpagina vind je op www.mediasmarties.nl

LEZEN

Lees (samen) verschillende verhalen om het thema te introduceren en te praten over dit onderwerp. Over het thema slavernij zijn veel goede fictieboeken verschenen die een beeld schetsen van deze tijdsperiode. Sommige boeken zullen geschikt zijn om zelf te lezen. Anderen kun je beter voorlezen of samen lezen.

We zetten hieronder een paar suggesties op een rij. Bij je lokale bibliotheek kun je natuurlijk ook advies vragen. Bied de boeken aan in de klas of op de groep of geef het mee als tip aan ouders.

Op de rug van Bigi Kayman (Henna Goudzand Nahar)

Uitgeverij Querido (2024) – in herdruk

ISBN 9789045126685

Kofi en Afi en hun ouders werken de hele dag hard op de plantage. Ze zijn de tot slaaf gemaakten van meester Jan. Als hun vader verkocht dreigt te worden, gaan Kofi en Afi op zoek naar het land van de vrije mensen. Voorlezen vanaf ca. 7 jaar. Ook als luisterboek beschikbaar.

Doni en de kracht van de blauwe veer (Dwight van van de Vijver)

Uitgeverij Querido (2022)

ISBN 9789045124674

De 11-jarige Afrikaanse Doni wordt als slaaf verkocht en komt in Suriname terecht waar hij zich zonder familie of bekenden moet zien te redden. Om terug naar huis te komen, gaat hij op zoek naar een magische blauwe vogelveer. Vanaf ca. 10 jaar.

TIP

Veel van de hier genoemde boeken zijn ook als e-book of luisterboek te krijgen via www.jeugdbibliotheek.nl. Mooie tip om door te geven aan ouders. Liever de papieren versie? Check de beschikbaarheid in jouw lokale bibliotheek op www.jeugdbibliotheek.nl.

(VOOR-)LEZEN

De reis van Syntax Bosselman (Arend van Dam)

Uitgeverij Van Holkema & Warendorf (2023)

ISBN 9789000389568

In deze nieuwe editie van het bekroonde boek vertelt Syntax over zijn leven als slaaf in Suriname. Lees ook waarom Nederland in de Gouden Eeuw meedeelde met de slavernij. Michiel de Ruyter, Jan Pieterszoon Coen e.a. doen hun verhaal. Vanaf ca. 10 jaar.

Piratenzoon (Rob Ruggenberg)

Uitgeverij Querido (2020)

ISBN 9789045121031

Zain is de zoon van een Marokkaanse piraat en groeit op in een harem in Marokko. Als hij naar Istanboel vaart, wordt het schip veroverd door Spanjaarden. Zain moet werken als galeislaaf en komt terecht in Zeeland, waar de Tachtigjarige Oorlog woedt. Vanaf ca. 11 a 12 jaar.

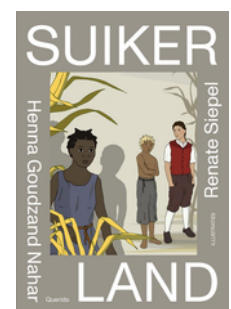
Ook als luisterboek beschikbaar!

Suikerland (Henna Goudzand Nahar)

Uitgeverij Querido (2023)

ISBN 9789045126999

De Afrikaanse Esi, haar broertje en hun slaaf Lano worden ontvoerd en komen terecht op een slavenschip dat hen naar een suikerplantage aan de andere kant van de oceaan brengt. Een indringend verhaal over slavernij in woord (Henna Goudzand Nahar) en beeld (Renate Siepel). Vanaf ca. 11 a 12 jaar.

TIP

Een boek over een onderwerp over slavernij is niet een boek die kinderen zelf snel uit de kast pakken. Gebruik deze boeken om het thema te laten leven en lees de verhalen voor. Stop op een cruciaal moment en vraag wie er verder wil lezen...

KIJKEN

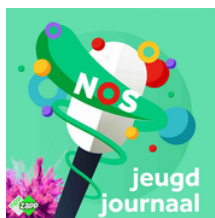
Beelden zeggen soms meer dan woorden. Gebruik dus zeker filmpjes, foto's en fragmenten als je het over slavernij of keti koti en het herdenken van de afschaffing van de slavernij wilt hebben. Gebruik het als introductie van het thema of juist om je in het onderwerp te verdiepen.

Kofi's Tori

EO

Duur: ca. 10 minuten per aflevering

Altijd al willen weten hoe het dagelijks leven als slaaf op een plantage eraan toeging? Wat hij vindt van zijn meester, zijn werk en hoe graag hij vrij wil zijn. Kofi moet voor zijn meester heel hard werken. Wil hij vluchten? Kan hij vluchten? In Kofi's Tori deelt de 14-jarige Kofi zijn leven als slaaf op de Surinaamse plantage Buitenlust. Bekijk de vier afleveringen op Zapp.nl. Bekijk de afleveringen [HIER](#) of scan de QR-code.

Het Jeugdjournaal

Afl.: Kritiek op kinderserie over slavernij

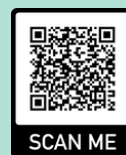
Duur: 3.20 min

Op social media was veel kritiek op de kinderserie Kofi's Tori. Die online serie gaat over slavernij. Maar sommige mensen vinden dat de serie niet goed laat zien hoe erg de slavernij was. Bekijk het fragment [HIER](#) of scan de QR-code.

TIP

Bekijk het fragment van het Jeugdjournaal samen met de kinderen (voor of) na het bekijken van de serie en praat er met hen over. Wat weten ze nu van slavernij door de serie? Wat is waar en wat niet? Laat ze in boeken en online meer informatie zoeken. Gebruik ook de informatie van de makers over de serie: je vindt het [HIER](#) of scan de QR-code.

KIJKEN

Het Jeugdjournaal

Afl.: Wat gebeurde er met kinderen tijdens de slavernij (2023)

Duur: ca. 17 minuten

Als je erover nadenkt is het eigenlijk maar moeilijk om voor te stellen: mensen die andere mensen gevangen nemen en tot slaaf maken. Zelfs bij kinderen gebeurde dat. Een van de landen waar veel tot slaafgemaakten heen werden gebracht, is Suriname. Verslaggever Evita ging daar naartoe om te zien hoe kinderen tijdens de slavernij leefden en wat kinderen daar nu nog over leren. Bekijk de aflevering [HIER](#) of scan de QR-code.

Kindercollege Ketikoti

Rozet

Duur: ca. 1.12 minuten

In het Kindercollege van Rozet is schrijfster Henna Goudzand Nahar te gast. Ze vertelt over Ketikoti, slavernij in het verleden en ook over het racisme dat vandaag de dag nog steeds bestaat en uiteraard over het verhaal van Bigi Kayman.

Bekijk de aflevering [HIER](#) of scan de QR-code.

Wat is Ketikoti

Animatie Clipphanger

Duur: ca. 1.12 minuten

Op 1 juli staan we stil bij twee eeuwen slavernij en verdeeldheid. Tot slaaf gemaakte Afrikanen worden tot 1863 door Hollandse handelaren verscheept naar Suriname en Curaçao. Op 1 juli 1863 komt er officieel een eind aan deze slavernij en dat vieren we met Ketikoti.

Bekijk de animatie [HIER](#) of scan de QR-code.

KIJKEN

Keti Koti

Aflevering van Het Klokhuis (uitzending op 28 juni 2024)

Duur: ca. 16 min

De voorouders van I-Pricia leefden in Suriname in slavernij. Tirsa ontmoet haar bij oma Rinia in Amsterdam, waar kinderen kleding passen voor de grote dag: Keti Koti. Het is de naam van de dag dat we herdenken en vieren dat de slavernij in Suriname en de voormalige Nederlandse Antillen is afgeschaft. Maar, wat is slavernij precies en welke rol speelde Nederland daarin? Tirsa legt het uit en bezoekt de herdenking in Amsterdam, waar ze voelt dat het ook voor haar een belangrijke dag is. In de sketch weten de kassameisjes eigenlijk niet waar sommige feestdagen nou precies over gaan.

Meer informatie vind je [HIER](#) of scan de QR-code.

Meet-up over Keti Koti

Interactieve live-stream op 18 juni 2024

Op dinsdag 18 juni 2024 organiseerden jeugdprogramma Het Klokhuis en de Zeeuwse Biblilotheek een interactieve livestream over Keti Koti, naar aanleiding van de gelijknamige Klokhuis-uitzending. Presentator Tirsa With ging in gesprek met gasten en leerlingen uit groep 7 en 8 over de herdenking en viering van de afschaffing van de slavernij op 1 juli. Iedere school kan de livestream volgen via een digibord in de klas.

Terugkijken kan [HIER](#) of via scan de QR-code.

LUISTEREN

Wil je invulling geven aan dit thema? De combinatie tussen het lezen, kijken, luisteren, spelen en doen is krachtig. Kinderen komen zo op verschillende manieren in aanraking met dit thema.

Liedje Eerlijke handel

Maker: Typhoon

Duur: 2:16 min

Iedereen houdt van goedkoop. Maar goedkoop betekent vaak dat degene die jouw spijkerbroek heeft gemaakt of mango heeft geplukt, te weinig betaald krijgt. Typhoon maakt zich in deze rap sterk voor eerlijke slaafvrije handel wereldwijd. Beluister het liedje [HIER](#) of scan de QR-code.

Podcast En ze noemden me... Dientje!

BNNVARA en New Tree Media

6 afleveringen (van ca. 8 - 14 minuten)

Luister naar deze podcast. Kwasiba wil je een verhaal vertellen. Háár verhaal. Over hoe een tot slaaf gemaakt meisje uit Demerara, een kolonie vlak naast Suriname, in 1816 opeens in Kampen terecht kwam. In Nederland!

Een verhalende podcast, bestaat uit 6 afleveringen en gaat over vrijheid in tijden van slavernij. Het is gebaseerd op waargebeurde verhalen. Luister er samen naar en praat over de verhalen.

Beluister de podcast [HIER](#) of scan de QR-code.

TIP

Vraag kinderen om zelf eens op te letten en nieuwsberichten (van het Jeugdjournaal of uit Kidsweek of SamSam) aan te dragen. Laat het dit van tevoren voorbereiden. Wat hebben ze gelezen of gehoord over dit onderwerp? Kunnen ze daar kort iets over vertellen?

LUISTEREN

Wil je invulling geven aan dit thema? De combinatie tussen het lezen, kijken, luisteren, spelen en doen is krachtig. Kinderen komen zo op verschillende manieren in aanraking met dit thema.

Podcast Leesbeesten en Luistervinken

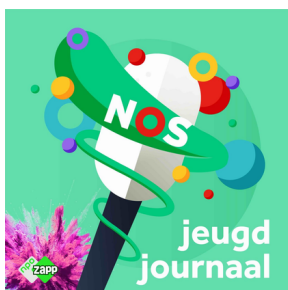
Afl.: Arend van Dam – ca. 34 min

In de podcast Leesbeesten en Luistervinken praten kinderen met een kinderboekenschrijver. In deze aflevering is Arend van Dam te gast. Hij vertelt over het schrijven het kinderboekenweekgeschenk, maar ook over het schrijven van de reis van Syntax Bosselman (vanaf ca. 4 minuten). Hij wilde graag een boek schrijven over slavernij. Maar hoe leg je dat uit? Wie werd de hoofdpersoon en waarom? En waarom bevat het boek bijvoorbeeld ook een hoofdstuk over Michiel de Ruyter? Luister maar eens.

Beluister de podcast [HIER](#) of scan de QR-code.

& **LEESBEESTEN** LUISTERVINKEN podcast

Podcast NOS Jeugdjournaal

Afl.: Na 150 jaar excuses voor de slavernij: beter laat dan nooit?

30 november 2022 – ca. 21 min

Nederland heeft na 150 jaar excuses gemaakt voor het slavernijverleden. Eindelijk, vinden veel mensen. Onnodig, vinden veel anderen. In deze aflevering van de NOS Jeugdjournaalpodcast praten Bart Tuinman en Malou van der Starre erover met kinderen. Vinden zij het belangrijk? Waarom is er toen eigenlijk niet meteen sorry gezegd? Bart en Malou gaan ook op zoek naar antwoorden in het Tropenmuseum. Beluister de aflevering [HIER](#) of scan de QR-code.

TIP

Vraag kinderen om zelf eens op te letten en nieuwsberichten (van het Jeugdjournaal of uit Kidsweek of SamSam) aan te dragen. Laat het dit van tevoren voorbereiden. Wat hebben ze gelezen of gehoord over dit onderwerp? Kunnen ze daar kort iets over vertellen?

SPELEN

Spelen is enorm belangrijk. Door spel kunnen kinderen allerlei ervaringen verwerken. Geef ruimte aan kinderen om de indringende verhalen bij het thema te verwerken. Wat past bij jouw kinderen in de klas? Een Quiz? Of een verhaal in beeld brengen met de greenscreenbox?

Quiz Slavernij

Maker: SchoolTV

In de zeventiende eeuw bevaren Nederlandse kolonisten de wereldzeeën en voeren ze handel. Niet alleen in specerijen en goederen, maar ook in mensen. Ze verhandelen mensen uit Afrika en vervoeren ze met schepen naar de koloniën om ze hier gedwongen arbeid te laten verrichten. De 'tot slaaf gemaakten' krijgen geen loon en moeten werken op plantages, in mijnen en in huishoudens. Schatrijk wordt Nederland ervan. Pas twee eeuwen later, in 1863 wordt de slavernij afgeschaft. Deze quiz gaat over mensenhandel en gedwongen arbeid. Laat kinderen samen de quiz spelen of alleen. Bekijk de vragen [HIER](#) of scan de QR-code.

QUIZ

SCAN ME

Verhalen vertellen

Greenscreenbox

Geef ruimte aan kinderen om de informatie uit verhalen te verwerken. Welk verhaal over slavernij vroeger (en nu) mag niet vergeten worden... Laat de kinderen aan de slag gaan met de greenscreenbox.

Tot slot

Werk samen met ouders

Zeker bij dit thema is het goed ouders te betrekken. Misschien zijn er ouders waarvan de voorouders als slaaf hebben gewerkt en willen vertellen over hoe belangrijk het voor hen is om de afschaffing van de slavernij te herdenken.

Deel de foto's (mits AVGproof) met ouders via het online ouderportaal. Zo weten ouders wat hun kind heeft gedaan. Wil je ouders betrekken? Vertel dan wat je hebt gedaan en geef een tip wat ze thuis met hun kind kunnen doen (voorlezen, kijken, luisteren of spelen).

We wensen jullie samen veel succes en plezier!

Meer inspiratie en tips?

Neem een kijkje op de online gids van [Mediasmarties.nl](https://mediasmarties.nl)